

Nr 25

Utlåtande i anledning av väckt motion om avskaffande av städernas auktionsmonopol.

I en inom första kammaren väckt, till lagutskott hänvisad motion, nr 644, vilken behandlats av andra lagutskottet, har herr *Svanström* föreslagit, »att riksdagen beslutar att i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa om utredning och förslag i syfte att avskaffa städernas möjligheter till auktionsmonopol».

Beträffande de skäl motionären anför till stöd för sitt yrkande får utskottet, i den mån redogörelse därför icke lämnas i det följande, hänvisa till motionen.

Frågans tidigare behandling m. m.

Grundläggande bestämmelser angående hållande av offentliga auktioner i städerna har givits genom ett antal resolutioner på 1600- och 1700-talen. Bestämmelserna har ansetts grunda rätt för städerna att genom inrättande av auktionsverk förskaffa sig monopol på frivilliga auktionsförsäljningar inom sina respektive områden. Denna rätt har icke utnyttjats av samtliga städer och vissa städer, som tidigare begagnat sitt monopol, har numera upphört härmed. Det torde emellertid kvarstå på ett relativt stort antal platser, där verksamheten antingen drives av staden själv eller ock utarrenderats till annan. Reglementen för auktionsverken fastställles av länsstyrelsen — dock skall föreskrifter om auktionsprovisioner underställas Kungl. Maj:t för prövning och fastställelse.

Allmänna beredningsutskottet hade vid 1954 års riksdag till behandling en motion med yrkande om utredning rörande upphävande av auktionsmonopolet. I sitt utlåtande över motionen (nr 16/1954) fann utskottet bl. a. att övervägande skäl talade för att frågan om auktionsmonopolet borde prövas i ett större sammanhang, nämligen i samband med en utredning om städernas rättigheter och skyldigheter, som då kunde förväntas. Utskottet ansåg det kunna förutsättas att i motionen framförda synpunkter kom att beaktas av utredningen och avstyrkte motionen. Riksdagen beslöt i enlighet med utskottets förslag.

Den av allmänna beredningsutskottet förebådade utredningen verkställdes av 1955 års stadsutredning. I sitt år 1962 avgivna slutbetänkande (SOU

1962:9) uttalade stadsutredningen att frågan om utövande av auktionsmonopolet var en uteslutande kommunal angelägenhet och att den därför föll utanför utredningens uppdrag.

Genom motioner vid 1963 års riksdag aktualiserades frågan ånyo. I sitt utlåtande över motionerna anförde *allmänna beredningsutskottet* bl. a.

Utskottet får för egen del framhålla, att motionärerna yrkat på ett direkt framläggande av förslag om avveckling av auktionsmonopolet. Visserligen kan vissa olägenheter vara förbundna med den nuvarande ordningen och verkningarna härav kan befaras i vissa fall bli vidsträcktare genom den pågående inkorporeringen med städerna av omgivande landsbygdsområden. Det bör emellertid icke bortses från att även fördelar, exempelvis när det gäller att åstadkomma önskvärd kontroll över auktionsverksamheten eller att tillförsäkra allmänheten att auktionsuppdrag verkligen kan bli utförda, är möjliga att uppnå och även i många fall torde ha uppnåtts genom det rådande systemet. Enligt utskottets mening bör ställning till frågan huruvida auktionsmonopolet bör avvecklas eller kvarstå tagas först sedan för- och nackdelar med denna och andra tänkbara former för organisationen av auktionsverksamheten ingående vägts mot varandra. Den prövning av dessa frågor som utskottet i sitt förenämnda utlåtande till 1954 års riksdag förutsatte skola ske har icke kommit till stånd och utskottet får därför förorda att hithörande spörsmål på sätt kommerskollegium föreslagit hänskjutes till förutsättningslös och allsidig utredning. För utredningen synes böra gälla i huvudsak de riktlinjer som angivits i kommerskollegii ovannämnda yttrande. Utskottet vill dock med anledning av vad kollegium anfört om att kommunal auktionsrörelse bör vara ekonomiskt bärande framhålla, att en sådan rörelse kan ses bl. a. som en form av samhällsservice, vilken står till förfogande för alla i kommunen boende. Även spörsmålet hur kostnaderna för verksamheten bör fördelas mellan kommunen och parterna i auktionsförsäljningarna bör därför prövas förutsättningslöst.

Riksdagen gav i skrivelse till Kungl. Maj:t till känna vad utskottet anfört. Kungl. Maj:t har uppdragit åt *kommunalrättskommittén* att i anslutning till tidigare uppdrag verkställa den i skrivelsen förordade utredningen.

Utskottet

Bestämmelser om offentliga auktioner i städerna har givits i ett antal resolutioner på 1600- och 1700-talen. Reglerna härom har ansetts grunda rätt för städerna att genom inrättande av auktionsverk förskaffa sig monopol på frivilliga auktionsförsäljningar. Även om detta auktionsmonopol icke utnyttjas av samtliga städer, torde det dock utövas på ett relativt stort antal platser.

I förevarande motion yrkas utredning och förslag i syfte att avskaffa städernas möjligheter till auktionsmonopol. Motioner med denna innebörd väcktes även vid 1963 års riksdag och behandlades då av *allmänna beredningsutskottet*, som i sitt av riksdagen godkända utlåtande i ämnet framhöll, att

frågan borde bli föremål för utredning och att man först därefter kunde ta ställning till om auktionsmonopolen skulle avvecklas. Kungl. Maj:t har uppdragit åt kommunalrättskommittén att verkställa den av utskottet förordade utredningen.

Ej heller andra lagutskottet anser det möjligt att utan föregående utredning avgöra om städernas auktionsmonopol bör avskaffas. Den utredning som erfordras kommer enligt Kungl. Maj:ts förordnande att verkställas av kommunalrättskommittén. Något ytterligare uttalande från riksdagens sida i frågan är således icke påkallat. Utskottet får med hänvisning till det anförda hemställa,

att förevarande motion, I:644, icke måtte föranleda någon riksdagens åtgärd.

Stockholm den 17 mars 1964

På andra lagutskottets vägnar:

JOHN R. ANDERSON

Vid detta ärendes behandling har närvarit

från f ö r s t a kammaren: herr Axel Svensson, fru Carlqvist, herr Lars Larsson, fru Nilsson, herrar Nyman, Hübinette och Axel Kristiansson*;

från a n d r a kammaren: herrar Anderson i Sundsvall, Rimmerfors*, fröken Wetterström, herrar Bengtsson i Varberg, Johansson i Södertälje*, Fredriksson, fru Eriksson i Ängelholm och herr Gustavsson i Alvesta.

* Ej närvarande vid utlåtandets justering.